

ההבדל בין בניית גשר ופרויקט פיתוח

גשרים למדנו לבנות בהצלחה, בנייתם עומדת לרוב בלוח זמנים מדויק ובמסגרת התקציב, והם עומדים על תילם שנים רבות ♦ לעומת זאת, לפרויקטי תוכנה זה לא קורה במקרים רבים ♦ כיצד נגדיל את הצלחת פרויקט תוכנה

אבי עסיס *

המחקר הראה כי 31% מהפרויקטים יבוטלו טרם השלמתם. 52% מהפרויקטים יעלו 189% יחסית להערכה המקורית. וזהו רק קצה הקרחון. עלות הפרויקטים שלא בוצעו והחלו את ביצועם כפרויקטים כושלים הינו בתחום טריליוני דולרים. לדוגמה, בדנוור, קולורדו, הכישלון במערכת הטיפול במזודות נוסעים בשדה התעופה עלה לעיר יותר ממיליון דולרים ליום. המחקר העריך, כי ב-1995 יבזבו הממשל וחברות אמריקאיות 81 מיליארד דולרים על פרויקטי תוכנה שיבטלו. הם ישלמו עוד 59 מיליארד דולרים עבור פרויקטים שיושלמו, אבל חרגו בתקציב. הסיכון הינו גורם מובנה בעת שימוש בחדשנות טכנולוגית, אולם רבים מהפרויקטים עסקו בנושאים פשוטים יחסית, כגון בסיס נתונים לרשיונות נהיגה, ערכת חשבונאות חדשה או מערכת זימון תורים.

שנת 1986, פרסם אלפרד ספקטור, נשיא חברת Transarc, מאמר המשווה בין הצלחה בפרויקט בניית גשרים לבין הצלחה בפרויקט תוכנה. ספקטור טוען, כי גשרים למדנו לבנות בהצלחה, ולרוב הם נבנים על פי לוח זמנים מדויק, עומדים במסגרת התקציב, והחשוב ביותר - שאינם מתמוטטים, אלא עומדים על תלם שנים רבות. פרויקטי תוכנה, לעומת זאת, אחוז גבוה מהם אינו עומד בתקציב: על פי מחקרים של חברת Standishgroup - בדרך כלל חריגה של 189%, אינם עומדים בלוחות הזמנים, ובסבירות גבוהה - 75% אינם עומדים ביעדים.

מחקרים רבים ואינסוף מאמרים נכתבו בגין הצלחות וכישלונות של פרויקטי תוכנה, והשאלה החשובה היא - מדוע הסיכוי להצלחה בפרויקט תוכנה נה קטן ביחס לפרויקטים בתחומים אחרים, כגון בנייה. די לנו להציץ בדו"חות מבקר המדינה האחרונים - לדוגמה, הדו"ח האחרון של המבקר הקודם, השופט בדימוס מיכה לינדנשטראוס, משנת 2012. הדו"ח כולל כמה פרקים המתייחסים לתחום התיקשוב במשרדי הממשלה ובמגזר הציבורי בכלל. מהדו"ח עולים ליקויים חמורים בפרויקטי מיחשוב, כגון פרויקט להב"ה, פרויקט נט-המשפט וסיפור עצוב נוסף הוא פרויקט מיחשוב ניידות המשטרה.

היסטוריית כשלים בשוק הפרויקטים בארה"ב

במאמר "כאוס" של קבוצת המחקר סטנדיש, מתוארת היסטוריית כשלים בשוק הפרויקטים בארה"ב. נכון ל-1996, בארה"ב הוצאו מדי שנה יותר מ-250 מיליארד דולרים על פיתוחי IT, ביותר מ-175,000 פרויקטים. פרויקט פיתוח ממוצע עבור חברה גדולה נע סביב 2.3 מיליון דולרים, בעבור חברה בינונית - 1.3 מיליון דולרים, ובעבור חברה קטנה - כ-400 אלף דולרים. רבים מפרויקטים אלה נידונו לכישלון. פרויקטי תוכנה מנוהלים בכאוס, ואין אנו יכולים לנהוג יותר כמו שלשת הקופים - לא שומעים, לא רואים, לא מדברים.

- בצד ההצלחה, יש כ-16% פרויקטים שיושלמו בזמן ובתקציב. אבל בחברות גדולות מספרים אלו נמוכים יותר - רק 9% וגם בעת ההשלמה, הביצועים הינם צל חיוור של הדרישות המקוריות. יש להם רק 42% מהדרישות המקוריות. בחברות קטנות - המצב טוב יותר - 78% מהפרויקטים יסתיימו עם 74% מהדרישות המקוריות

בצד ההצלחה, יש כ-16% פרויקטים שיושלמו בזמן ובתקציב. אבל בחברות גדולות מספרים אלו נמוכים יותר - רק 9% וגם בעת ההשלמה, הביצועים הינם צל חיוור של הדרישות המקוריות. יש להם רק 42% מהדרישות המקוריות. בחברות קטנות - המצב טוב יותר - 78% מהפרויקטים יסתיימו עם 74% מהדרישות המקוריות.

הרבה יותר כשלים

מידע זה אינו מלבב כלל, ובאמת - 48% ממנהלי ה-IT שהשתתפו במחקר אמרו, כי הם חשים שיש הרבה יותר כשלים מאשר חמש שנים קודם למחקר. החדשות הטובות הן, ש-50% מהם אמרו שמספר הכשלים דומה או נמוך יחסית לתקופה של חמש שנים ועשר שנים קודם למחקר.